

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV ČESKOSLOVENSKÉ AKADEMIE VĚD
POBOČKA V BRNĚ

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1966

BRNO 1967

NEOLITICKÁ SOŠKA Z KOBYLÍ

Okres Břeclav

RUDOLF TICHÝ

Tab. 4

Při terénních úpravách na pravém břehu říčky Trkmanky našel Miroslav Gree, zaměstnanec Vodohospodářských staveb, dne 7. dubna 1966 ve vybagrované zemině v trati „Rybárna“ torso hliněné ženské sošky. Nález předal s. Josífkové, dělnici na výzkumu AÚ ČSAV Brno, v Mikulčicích. Dne 14. dubna 1966 navštívili naleziště pracovníci AÚ ČSAV Brno, kteří provedli obhlídku a přesnou lokalizaci místa nálezu.

Soška, náležející do okruhu skupiny se slovensko-moravskou malovanou keramikou (snad starší fáze), je hrubě modelována z hlíny, promíšené pískem a drobnými kaménky, slabě vypálena, barvy cihlově červené, omlétá. Stopy barviva zjištěny nebyly. Zaoblená „paličkovitá“ hlava přechází plynule v delší tlustý krk. Neforemný nos je vyznačen nízkým výčnělkem, oči chybějí, uši jsou naznačeny krátkými nehlubokými rýhami po obou stranách hlavy. Pahýlovité ruce jsou poněkud zdviženy směrem k hlavě. Nadra jsou vyznačena dvěma drobnými výčnělky. Tělo sošky je v průřezu oválné. Spodní část chybí. Rozměry: dochovaná výška cca 9,5 cm, průměr 3,6 × 3,3 cm.

Kromě uvedeného torosa nebyly pozorovány žádné jiné nálezy; v silně porušeném terénu také nebylo možno zjistit ani kulturní vrstvu, či objekt nebo jámu, z nichž by nález pocházel.

NEOLITHISCHE STATUETTE AUS KOBYLÍ

Bezirk Břeclav

Bei Terrainherrichtungen am rechten Ufer des Flüsschens Trkmanka fand am 7. 4. 1966 M. Gree in dem ausgebaggerten Erdreich den Torso einer tönernen Frauenstatuette. Das Figürchen gehört in den Umkreis der slowakisch-mährischen bemalten Keramik (vielleicht ältere Phase).

Ausser dem angeführten Torso waren keine weiteren Funde zu verzeichnen; in dem stark gestörten Terrain konnte man auch keine Kulturschicht oder ein Objekt oder aber eine Grube feststellen, aus denen dieser Fund stammen könnte.

VÝZKUM MLADOENEOLITICKÉHO VÝŠINNÉHO SÍDLIŠTĚ NA MÍROVCI

Okres Znojmo

ANNA MEDUNOVÁ

V červnu a červenci 1966 byl proveden zjišťovací výzkum eneolitického výšinného sídliště v trati Mírovec na katastru obce Grešlové Mýto, okres Znojmo. Pracovali zde již v dřívějších letech Jaroslav Palliardi a František Vildomec. Účelem našeho krátkodobého výzkumu bylo ověřit sondážemi rentabilnost většího plošného odkryvu lokality.

První dvě sondy (A, B) byly voleny v místech, kde podle utváření terénu bylo možno očekávat příkop. Oběma sondami byl příkop opravdu zachycen, nepodařilo se však prokázat jeho eneolitické stáří; několik střípků a železných zlomků, nalezených jednak v zásypu, jednak na dně příkopu, patří středověkému období. Také se ukázalo, že plocha sídliště byla silně porušena dlouholetou orbou, a protože kulturní vrstva na skalnatém podkladu nebyla mocná, padla vlastně celá za oběť orbě. Na ploše nebyl nalezen téměř žádný střepový materiál. Sonda G byla úplně bez nálezů.

Další sondy C, D, E, F byly proto vedeny z plochy přes okraj sídliště na svahy. Tam byla zachycena mocnější popelovitá kulturní vrstva s větším množstvím střepového materiálu. Zvláště sondy C a E na severním svahu sídliště byly bohatší na nálezy a pouze v sondě E bylo zachyceno těsně při okraji svahu zvrstvení. Vrstvy však již ve vzdálenosti 3,5 m od okraje svahu vyklíňovaly a dále po svahu pokračovala jen asi 25–30 cm mocná vrstva lesního humusu. V sondách D a F na západním svahu nad hladinou rybníka Mírovce byly střepy nacházeny v hnědé vrstvě promíšené popelem těsně pod povrchem. Nálezy se koncentrovaly hlavně při horním okraji svahu a na opačném konci sondy těsně nad hladinou rybníka.

Většina typického materiálu patří mladšímu eneolitu, vyskytly se však i zlomky staroneolitické a moravské malované keramiky. Protože jde na svazích o materiál většinou bez stratigrafické hodnoty a na ploše není naděje na získání vrstev v původním uložení ani celků z objektů, ukázalo se, že lokalita není vhodná pro větší systematický výzkum.

GRABUNG DER JUNGÄNEOLITHISCHEN HÖHENSIEDLUNG
AUF MÍROVEC
Bezirk Znojmo

Aufgabe der kurzfristigen Grabung im Juni und Juli 1966 war es, die Rentabilität einer grösseren Flächenabdeckung der jungäneolithischen Höhensiedlung in der Flur Mírovec im Kataster der Gemeinde Grešlové Mýto, Bezirk Znojmo zu beglaubigen. Schon früher arbeiteten hier J. Palliardi und F. Vildomec. Die ersten Sonden (A, B) durchschnitten einen Graben, den man jedoch nach den Funden vorläufig nicht der äneolithischen Besiedlung zusprechen kann. Auf seinem Boden fanden wir nämlich mittelalterliche Scherben und Eisenbruchstücke. Aus beiden Sonden stammt kein einziger älterer Scherben. Sonde B reichte teilweise auch in die Siedlungsfläche und auch Sonde G, die senkrecht an Sonde B anschloss und einen Teil der Siedlungsfläche durchschnitt, war fundlos. Die Sonden C, D, E, F wurden von der Fläche über den Siedlungsrand auf die Abhänge geführt und in diesen konnte eine mächtigere Kulturschicht (am Nordrand sogar mehrere Schichten) mit einer grösseren Menge an Scherbenmaterial erfasst werden. Die Mehrzahl des typischen Materiales gehört dem jüngeren Äneolithikum an, es kamen allerdings auch altäneolithische Bruchstücke und Scherben der mährischen bemalten Keramik vor. Da es sich meistens um Material ohne stratigraphischen Wert handelt und da auf der Fläche der eigentlichen Siedlung ausser den Abhängen keine Hoffnung besteht, Schichten in ursprünglicher Lage, gegebenenfalls Objekte zu erfassen, ist diese Lokalität für eine weitere Grabung ungeeignet.

POUŽITÍ SPEKTROGRAFICKÉ METODY
K CHRONOLOGICKÉMU ZAŘAZENÍ
ENEOLITICKÝCH MĚDĚNÝCH PŘEDMĚTŮ

LADISLAV PÁGO

Důležitou otázkou při studiu problematiky měděných nástrojů je jejich bližší časové zařazení do rámce určitých kulturních skupin. Je samozřejmé, že při chronologii budou rozhodující především nálezy keramiky, příp. jiného typického materiálu. Někdy však není nálezový materiál dostatečně průkazný. V takových případech bude možné pokusit se o jeho chronologické zařazení pomocí spektrografické metody.

Nálezy měděných předmětů z jednotlivých kulturních skupin bude důležité jistě sledovat také z hlediska jejich původu. Již v neolitu jsou patrné jihovýchodní vlivy, které přes podunajskou oblast zasahují až na naše území. V té době nebyla pravděpodobně ještě známa domácí nebo blízká sousední ložiska měděné rudy, přestože na jihovýchodě byla měď dávno již v oběhu. Na naše území byla tedy měď z větší části patrně importována. Nelze však vyloučit i možnost povrchového sběru mědi nebo počátek těžby měděné rudy, a tedy i výrobu nástrojů na domácí půdě.

U eneolitických měděných předmětů, pokud nejsou přesně datovány vhodným materiálem, stojíme také někdy před úkolem jejich časového zařazení. K ověření předpokladu vyřešit tento problém spektrální analýzou, bylo vybráno několik datovaných měděných nástrojů ze staršího eneolitu (sekeromotyky a klíny) a závěsky se šidlem, spadající časově do mladšího eneolitu.¹

Jejich chemické složení je uvedeno v následující tabulce:

PŘEHLED VÝZKUMŮ 1966

Vydává: Archeologický ústav ČSAV, pobočka v Brně, sady Osvobození 17/19

Odpovědný redaktor: Prof. dr. Josef Poulik, DrSc.

Redaktoři: Dr. J. Říhový a dr. I. Peškař

Překlady: Dr. R. Tichý a E. Tichá

Kresby: B. Ludikovská

Na titulní stránce: Bronzové kování ze slovanského hradiska v Mikulčicích

Tiskem: Grafia, n. p., Brno, provozovna 04, Gottwaldova 21

Vydáno jako rukopis — 450 kusů — neprodejné.